

Сафонова Т. Р.

аспірант кафедри Дизайну та основ архітектури, Інститут архітектури, Національний університет «Львівська політехніка»

ДОЦІЛЬНІСТЬ ВТІЛЕННЯ ПРОЕКТІВ ПО ВИКОРИСТАННЮ ЗБЕРЕЖЕНИХ ФРАГМЕНТІВ ПАМ'ЯТОК В УРБОДИЗАЙНІ НА ФОНІ СВІТОВОГО РОЗВИТКУ

Анотація. Стаття присвячена розкриттю основних аспектів використання збережених фрагментів пам'яток в сучасних проектах дизайнерів. Наведено та проаналізовано приклади по ефективності втілення їх у світовій практиці.

Ключові слова: дизайн, проектування, фрагменти пам'яток.

Аннотация. Сафонова Т. Р. Целесообразность воплощения проектов по использованию сохраненных фрагментов достопримечательностей в урбодизайне, на фоне мирового развития. Статья посвящена раскрытию основных аспектов использования сохраненных фрагментов памятков в современных проектах дизайнеров. Приведены и проанализированные примеры по эффективности воплощения их в мировой практике.

Ключевые слова: дизайн, проектирование, фрагменты памятков.

Annotation. Saphonova T.R. Expedience of embodiment of projects is on the use of the stored fragments of sights in urbodizayni, on a background world development. This article focuses on basic aspects of the use of remains of historical architecture in the modern building projects of designers. Successful examples of such embodiments, in world practice, are analysed.

Keywords: design, planning, architectural remains.

Постановка проблеми. Проблема збереження напівзруйнованих пам'яток в міському середовищі є актуальною в світі. В зв'язку з швидкими темпами розвитку забудови всіх можливих території – парків, лісів, боліт і т.п., виникає дефіцит вільних площ та випадки масових знахідок, різноманітних елементів пам'яток. Археологи, архітектори і дизайнери зіткнулися з питанням подальшої долі цих відкриттів, адже віддати територію під музей – не вигідно, а продовжувати будівництво – заборонено. Тому нас і зацікавило питання, як з цією проблемою справляються провідні країни і фахівці.

Аналіз досліджень і публікацій. Нами було проведено систематизований аналіз візрів методів застосування даного дослідження на практиці [1, 2, 3, 4]. За допомогою яких ми намагаємося розкрити альтернативні способи збереження історичних пам'яток. Велика кількість знайдених архітектурно-археологічних елементів, швидкий розвиток будівництва, розгляд застосованих прийомів та їх поєднання, є тією базою, завдяки якій ми аналізуємо світові візрі.

Мета роботи – виділити та розглянути сучасні способи експонування фрагментів архітектурних пам'яток в дизайні міського середовища, як поєднання новозбудованої будівлі з елементами старовини, знайденими на цій території. Саме вони дозволять зберегти пам'ятки, розповідаючи про історію місця їх знаходження та не зупинятися на розвитку і розбудові міста, проектуючи сучасні споруди в місцях концентрації пам'яток.

Найяскравіше виражений сучасний метод збереження в таких проектах як: в Граці (Австрія) – лапідарій «Eggenberg Palace», в Афінах (Греція) – «Музей Акрополя», в Констанці (Німеччина) – ошадна каса «Bodensee», в Осло (Норвегія) – «Норвезький центр дизайну і архітектури», в Санкт-Петербурзі (Росія) – готель «Sokos palace bridge», в Цюриху (Швейцарія) – старовинний колодязь та у Відні (Австрія) – «Gasometer».

Eggenberg Palace – бароковий палацовий комплекс з садом в Граці, де на північній стороні цієї території розмістився лапідарій, з колекцією римських кам'яних знахідок (Рис.1 а,б,в). Цей проект був створений в 2004 році, архітекторами Manfred та Hartmuth Petschnigg. Ідея полягала в тому, що між стінами нової будівлі вони розташували залишки історичного прольоту оранжереї XVIII століття та різноманітні експонати знайдених фрагментів. За їх задумом, відвідувач переміщається чітко визначеним маршрутом по дворівневому коридорі з експонатами. Ключовим компонентом дизайну є використання різних технологій для звернення уваги на експонати: підсвітка, кольорова гамма, мультимедія, а голі стіни і підлога, задають загальний фон. Довгий пандус, веде відвідувачів вниз, у виставковий простір, де у західній частині розташований атриум, який надає приміщенню глибини. Цей музей має 3 поверхи з 96-ма римськими каменями, де здебільшого є надгробні написи, портрети стародавніх людей. Конструкційна особливість даного проекту – в створенні сталевих каркасу та фасаду з бетону і скла.

Надійшла до редакції 05.12.2012

Рис.1 а, б, в. Проект Manfred та Hartmuth Petschnigg, ланідаріум Eggenberg, Graz, Austria, 2004 рік

Рис.2 а, б, в. В Афінах, Греція, спроектований музей Акрополь, архітектором Bernard Tschumi & Photiadis Michalis, в 2009 році.

Рис.3 а, б, в. Оновлення та розширення будинку оцядної каси Бодензее в Konstanz, Germania, в 2000х роках.

Рис.4 а, б, в. Проект Jensen і Skodvin Arkitektkontor, центр норвезького дизайну та архітектури, 2003 року, Oslo, Norway.

Рис.5 а, б, в. В Санкт-Петербурзі, готель «Sokos palace bridge», погреб перетворений в ресторан та поєднання за допомогою металевих конструкцій.

Рис.6 Екстер'єру одного з готелів в Турції.

Рис. 7 а, б, в. Колодязь 1300 року в нових формах, Цюрих, Швейцарія.

Рис. 8 а, б, в. Перепланування Jean Nouvel, Coop Himmelb(l)au, Manfred Wehdorn and Wilhelm Holzbauer чотирьох закинутах газосховищ під житловий комплекс, Відень, Австрія, 2001 рік.

В 2009 році, в Афінах, спроектований музей «Акрополь» архітектором Bernard Tschumi у співпраці з Photiadis Michalis, виставкова площа якого 14000 м² і вартість 130 млн. євро (Рис.2 а,б,в). Для будівництва використовувалися три основних матеріали, це скло і метал для фасаду та деяких деталей підлоги, бетон для колон, а також мармур для галереї. Усередині музею широкі скляні підлоги дозволяють чудово оглянути древні руїни, які були знайдені під час будівництва будівлі. На другому поверсі у великій галереї заекспоновані статуї раннього класицизму, що обертаються навколо осі. Тривимірні експонати з усіх боків створюють відчуття присутності. Маршрутизація довільна. На верхньому поверсі знаходиться прямокутна галерея Парфенона. В загальному музей має три основних рівня і два проміжних. Цей художній підхід до проектування, де задіяні всі можливі новітні засоби, демонструють як пам'ятки старовини можуть гармоніювати з сучасними спорудами.

Ощадна каса «Bodensee» побудована в 1888-1891 роках в стилі італійського ренесансу, являється характерним прикладом урядових будівель кайзерських часів (Рис.3 а,б,в). В наданні нового вигляду історичній будівлі було прийнято рішення зберегти вже існуючі елементи і злегка освіжити вигляд трьома прозорими заскленими стінами та новим крилом у вигляді куба у внутрішньому дворіку. Таким чином не руйнуючи характер ансамблю фасадів міста, засклені ділянки утворюють контраст до масивного вигляду старої будівлі. Креативність ідеї в тому, що ззовні можна побачити весь новий внутрішній простір, за рахунок скляних стін з чудовою вечірньою підсвіткою.

Над створенням виставкової площі для Норвезького центру дизайну і архітектури, в 2003

році, працювали Jensen і Skodvin Arkitektkontor, які вирішили використати стару залізнично-дорожню станцію для втілення свого проекту (Рис.4 а,б,в). Нова будівля складається з конгломерату різних доповнень і змін від близько 1860 до 1980 року. З збережених елементів залишилися орнаменти на штукатурці, кладка, вікна, дерев'яні балки. Вони намагались втілити ідею, яка по змісту розкриває інтенсивність і драматичність зміни історії. Сучасні доповнення всередині, побудовані за допомогою примітних і дуже простих геометричних форм пластику, скла та металевих елементів різними техніками, які використовувалися в процесі будівництва.

В Санкт-Петербурзі, готель «Sokos palace bridge» чудовий взірець проектування з поєднанням старого і нового. Дизайн-рішення полягає в використанні металевих конструкцій та скла в створенні пасажу між новою спорудою та реставрованою. За проектом номери розташовані у сучасній будівлі, але в центрі готелю знаходиться старовинна цегляна будівля, побудована в середині XIX століття, що служила як погреб відомої купецької династії Єлісеєвих. Зараз під цегляними склепіннями розмістили сучасні ресторани Sevilla і Dans Le Noir, Фітнес-центр, а також спа-центр.

Цікавим прикладом збереження знайдених архітектурних елементів, можна вважати дизайн екстер'єру одного з готелів в Туреччині (Рис.6). Тут посеред дворіку готелю, стоїть відреставрований старий камінь, який колись був в інтер'єрі будівлі, яка не збереглась до сьогодні, від неї залишився тільки фундамент з великих шматків каменю. Сам готель вбудований в скелі, як робили це їхні предки. Ексклюзивність і особливість вигляду, додає підлога

з бруківки, меблі з великих подушок, ліхтарі. Всі ці елементи є сучасні проте присутність цінних історичних пам'яток не руйнує збалансований унікальний дизайн.

Неординарне рішення проявили дизайнери в наданні нового життя закинутому колодязю в Цюріху (Рис.7 а,б). Цей колишній колодязь бере свій початок з часів XIV століття. Глибина до ґрунтових вод – близько 10 метрів. Близько 1740 року ним перестали користуватися, а колодязну шахту закопали. У 1999 році в рамках оновлення вулиці Реннвег колодязь був реставрований, підсвічений, а зверху спроектований металевий імітований колодязь з інформаційною табличкою.

В середині 1996 році, було прийнято рішення, перепроектувати під житлові будинки, чотири закинутих газосховища розташованих в промислових районах Відня (Рис.8 а, б, в). Jean Nouvel, Coop Himmelblau, Manfred Wehdorn та Wilhelm Holzbauer створили індивідуальний архітектурний проект, який втілювали у життя до 2001 року. Мета цього проекту, незважаючи на надзвичайно складну реконструкцію – побудувати квартири, оскільки місце розташування було дуже вигідним, близьке до автомагістралі, аеропорту та станції метро. Таким чином Відень прийняв захід, щодо захисту його архітектурної спадщини, що залишається важливим економічним фактором для розвитку культурного туризму. А також забезпечив достатньо простору для «нової забудови», тобто сучасного використання старої архітектури. В середині круглого фасаду газосховища розділеного на 18 сегментів був збудований будинок з комфортабельними квартирами, лоджіями і терасами, зовнішні стіни доповнили вікнами для достатнього природного освітлення. Висота будівлі сягає близько 30 метрів. Історичний купол металевих конструкцій, також був відремонтований та замінений на нове скляне покриття, для кращого освітлення внутрішнього двору. Створений новий корпус із полірованим металом, в різний час доби, відображає безліч світлових ефектів. Також є двоповерховий торговий центр, який розташований нижче та простягається через всі чотири газосховища, що з'єднані між собою повністю скляними переходами. Ця будівля показує гармонійне поєднання історичних та нових матеріалів. Взагалі в останні роки все частіше використовується велика кількість історичних об'єктів, які відновлюються і адаптуються для сучасного використання за допомогою дизайну і сучасних технологій.

Висновки та перспективи подальшого розвитку. У Європі є ще багато таких прикладів експозицій, що старанно зберігають і досліджують власну історію, яка їм зовсім не заважає будувати нове і сучасне сьогодні. США і Китай також нарощують свій потенціал у цій області. В результаті за цей час стільки всього врятовано і перетворено, надано свіжого погляду. Це все завдяки тому, що весь світ вважає знайдені чи зруйновані старовинні елементи вагомим туристичним ресурсом. А дані приклади, та багато інших, ввібрали досвід сучасного європейського музейного будівництва і у поєднанні створили гармонію. Відкриття археологів і застосування новітніх технологій архітекторами та

дизайнерами не лише розповідають про багатовікові традиції, а буквально переносять відвідувачів у часі та просторі, створюють відчуття живого дотику до минулих епох, наближають історію доповнюючи естетичне сприйняття і поглиблюючи знання. Відвідувач в осередку такого середовища не лише пасивний споглядач на скарби минулого, він може відчутти комфортність сучасних форм.

Зрозуміло, що до побудови ідеї такого суперсучасного проекту, залучена багаторічна праця і досвід широкого кола відомих науковців, різнопрофільних фахівців та організацій, а також значні кошти. Тож, хочеться вірити що колись і у нас в Україні, як і у всьому світі, будуть створюватись такі умови. Нажаль, за роки незалежності було знищено багато історичних пам'яток та понівечено культурні обличчя наших міст. Нарешті, час уже зрозуміти, що доволі значна, за європейськими мірками територія України дає простір для втілення свіжих проектних ідей таких масштабів.

Література:

1. Сафонова Т.Р. Створення експозиції дизайн-засобами, як спосіб збереження археологічних знахідок в місті Кракові. – К.: ООО «Миранда». – 2012. – С.56–57.
2. Сафонова Т.Р. Дизайн-проекування сучасних музеїв в міському середовищі. – Poznan: – 2012. – С.31–35.
3. Сафонова Т.Р. Введення археологічного надбання в сучасну планувану систему міста. – Warszawa: «Diamond trading tour». – 2012. – С.82–84.
4. Graeme Brooker, Sally Stone. Element / objects. – London: AVA Publishing SA, 2010. – p. 10-145.